

Передплата
на «РУСЛАНА» вносить:
в Австрії:
на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1-70 кор.
За границею:
на цілий рік 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости: віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудни.
Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Вигляди австро-угорської угоди.

(X) Вигляди австро-угорської угоди є в тій хвилі корисні. В справі торгівлі худобою, яку висунено на перший плян, осягнуто порозумінє, а можна сподівати ся, що й в інших справах, які відносять ся до цлого-торговельного союзу, дійде до порозуміння. Але допустім, що все те буде осягнене, що угода прийде на дневну чергу в парламенті. Щож тоді? В тій хвилі зміняє ся положенє в некористь д-ра Кербера, позаяк він має раду державну, в якій зовсім не є обезпечене ухвалене угоди. Зовсім инше становище має Сель, він має кріпку більшість в угорскім соїмі, якою орудує по своїй волі. Тимчасом в австрійській раді державній з внесенем угоди на дневний порядок виступають всі ті трудности і перепони, які лише з великим трудом і обачністю можна усунути. Не поможуть тут упімнення, що в таких хвилях, коли розходить ся о спільні інтереси цілої Австрії, повинна би рада державна бути згідною, бо др. Кербер не раз вже накликав до єдности. Розходить ся о се, щоби пересправ над угодою в раді державній не спинювано. Тут виступає як справа чеського національного порозуміння. Уже перед кінцем весняної сесії Чехи пригадували правительству сю справу, а після вістий чеських дневників є вже готовий вибір, що має бути основою чесько-німецьких переговорів, які мають відбутися у вересні.

Слово чесько-німецьке порозумінє звучить в Австрії якось немиле і є майже рівнозначне з безуспішністю, та має за собою вже чимало «поучаючих» досвідів. Не можна чудувати ся такому зневірливому поглядю, наколи розходить ся о переведенє справдешньої угоди поміж двома народами в Чехах. Але правительство не може мати таких далекосяглих домагань. Правительство не може в сій хвилі думати, щоби довести до повного помирення, але може сподівати ся стільки по обох сторонах, що з огляду на австро-угорську угоду може дійде до роз'єму, до тимчасового порозуміння. Для того вересневі переговори мають певне определене значінє. Се може довести до вступної умови, можливо лише до вилученя обопільних поглядів і домагань, а на всякий спосіб будуть мати сї переговори ціль — усунути перепони парламентарної полагоди австро-угорської угоди. Ціль правительства є отже ясна: осягнути найможлившу річ а бодай можливу, се-то найти спосіб парламентарного роз'єму, бо правительству потребує чесько-німецького порозуміння перед австро-угорською угодою.

Становище Німців в сій справі ясне. Наколи они займуть прихильне становище, зроблять сям державі важну прислугу, покажуть ся сторонництвом державним. Але сьогодні ніхто не хоче радо грати ролі державного сторонництва. Однак справа австро-угорської угоди є і для виборців так важна, що всякий розумний виборець мусить се одобрити, наколи послы задля на-

ціональних суперечок не понехають важних інтересів держави, які дотикають і кожного народу. В інтересі всіх народів є справедлива угода. Розходить ся тут отже о те, щоби інтереси народні погодити з державними.

Инше становище мають Чехи. Їх популярність, їх політичне ествованє вимагає, щоби щось осягнути перед угорською угодою, они бажать і потребують якогось успіху. На нічо не здасть ся, накликувати їх до саможертви задля державних інтересів. Їм грозять радикальні елементи, які висше ставлять обіцянки і національні придбання, як спільні інтереси. Чеські послы наразили би ся, як один з них виставив ся на «політичне каменюванє».

Чехи мусять отже осягнути якісь уступки, наколи радикали не мають змести їх табору. Се положенє повинно довести до якоїсь основи порозуміння. Лише не повинні чеські проводирі вельми напинати струни, бо тоді Німців нірве нетерплячка. Наколи би не дійшло у вересні до такого порозуміння, тоді неперечно наступила би катастрофа, за яку спала би велика відповідальність на Чехів, они чіного би не осягнули, а втратили би багато. З боку чеських політиків треба багато такту і зручности, але й правительству повинно так кермувати сими переговорами, щоби допомогти з свого боку усунути всякі трудности і перепони, а тоді вийде справа в користь обоюдних народів і держави.

Польске „ceterum censeo“.

(Ковець).

А отсе тота знаменна стаття «Przegląd-y», який в справі страйків подає дружний утєск краківському «Czas-ови» і каже так: «Земельні властители не мають ніякої оборони перед нікчемною агітацією за різними страйками, тож повинні на разі самі шукати способу ратунку средствами, які самі признають відповідними. Гуртова акція є ту конечна, а мусить она бути скоро і енергічна. «Czas» взиває всі верстви народа, щоби солідарно взяли ся до оборони найжизненійших інтересів суспільних, zagrożених тою соціалістичною агітацією(?) серед хлопів у східній Галичині. Розуміємо вповні патріотичну інтенцію, яка сю раду подиктувала нашому краківському колезі, але не бачимо зовсім способів практичного виконаня сеї гадки. Навіть відкликуване ся до верстви великих властителей скінчило би ся на побожнім бажаню і на дуже вимовних наріканях. Однак ми инакше задивляємо ся на сю справу. Ото розумуємо в сеї спосіб: Хтось, хто має повагу і значінє в цілім краю, повинен взяти ініціативу. Таку повагу і значінє має пр. «Товариство кредитове земске». Страйками оно також zagrożене в своїм істнованю. Коли пожежа агітації огорне цілу східну Галичину і увеможевить дідичам працю на рілі, тоді листи товариства снадуть дуже діткливо, отже оно не може приглядати ся з оптимістичним спокоем тій страшній праці бурителів всякого ладу в суспільности(!). Тому нехай оно возьме ініціативу в ратуноківій акції, най скличе чи надзвичайні чи загальні збори делегатів, чи довірочне зібранє своїх членів і нехай такі

збори уложать плян спільної акції. Отже в першій ряді валежало би викликати точне приміюване обовязуючих законів, які тепер найчастійше бувають не властиво інтерпретовані(?), а відтак заняти ся систематичним і на велику скалю спровадженєм до східної Галичини тих польских робітників з західної Галичини, які задля недостатку праці удають ся на заробок до Німеччини, або виїмігрують за Океан. Коли кождий двір східної Галичини одержить кільканицять, або кількадесят робітників з західної Галичини, то відразу зріднуть міни легкодушно страйкуючих руских мужиків, підбурюваних нікчемно рускими радикалами і соціалістами. Коли не «Товариство кредитове земске», то може галицке Товариство господарске(!) прийме таку ініціативу; а коли они не можуть зі статутних зглядів, то їм презеси і управители могли би се зробити як приватні люди». На всякий спосіб — забув додати шовініст «Przegląd-y» — ceterum censeo Ukrainam galicianam esse defendam! — бо коли так піде дальше, як то вже іде в Галичині від кількох місяців, то за два роки всі властители земельних дібр будуть оголочені зі своїх маєтків».

Що ми мусимо бути приготівані на систематичний і нагальний залив східної Галичини мазурскою кольонізацією, без огляду на страйки, виходить також з того, що звісний п. Студійцький, про якого гакастичні виводи в Słow-i polsk-im ми вже доносили, основує у Львові «Школу політичних наук», яку найвідповіднійше назвати б можна «школою гакатизму». Бо певно, що той пан, який уважає кольонізацію Русси Мазурами такою природною річю, як спад води з гори на долину, дасть своїй політичній школі такий, а не инакший напрям.

Ось послухаймо, що він заявляє в тім згляді свому інтервієнтові зі Słow-a polsk-ого: — Питаєте мене, пане, чому ми оснували «школу політичних наук» майже з університетским обсягом? Ото чому. Згодніте ся хіба, що ми не маємо польских університетів (!). Так є, наші університети не є польскими (!!), мимо свого викладового польского языка. Польскість (?) є в них узгляднена немов з ласки.

П. Студійцький є «Сибіраком» зза кордону, мешкав якийсь час в Німеччині, Швайцарії, Лондоні, ну, і аж ту в Галичині зробить свою кар'єру. Бо і справді умів взяти ся до річи. Ударив в шоліністичну струну, яка тепер така напнята у наших Вшехполяків. Свою школу організував також переважно з позакраєвих сил, а навіть заповідає, що на виклади буде ще поза тим запрошувати спеціалістів не лише з Кракова, а і з Варшави.

Тенденція сеї школи виходить ясно з уступу, в яким п. Студійцький говорить про відокремленє Галичини. Щоби певнійше і скорше упорати ся з Русинами, Поляки мусять мати вільну руку супроти центрального правительства, виїманциувати ся від его контролю. Студійцький є ревним пронагатором сего постуляту і духовим батьком того, що се приняло людове сторонництво як основу своєї політики. Отже в згаданім інтервіє каже Студійцький: «Генеза «школи політичних наук» стоїть власне в звязі з тим постулятом. Піднесенє kwestії вилученя Галичини переконало мене, як мало вироблена під зглядом політичним є тутешна суспільність... Тож не можемо тому члєслити на бодрих борців ідеї самостійности, доки не будемо мати штабу реалістично думающей, з відносинами річево по-

